

Asia: VN/15985/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamisesta (varhaiskasvatuksen edistämisvelvollisuus)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto oikeusministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamisesta

Asia VN/15985/2024

Viite Oikeusministeriön lausuntopyyntö hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamisesta (varhaiskasvatuksen edistämisvelvollisuus)

Oikeusministeriölle

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Kirkkohallitus kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamisesta (varhaiskasvatuksen edistämisvelvollisuus).

Kirkkohallitus arvioi esitysluonnosta toimipaikkakohtaisten yhdenvertaisuussuunnitelmien laatimisvelvoitteita koskevien säännösten kumoamisesta erityisesti lapsen edun ja lapsen oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.

Lähtökohdat

Varhaiskasvatuksen tulee, varhaiskasvatuslain (540/2018) varhaiskasvatukselle asetetun tavoitteen mukaisesti, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja

kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (2024) pohjaa jakamattomaan ihmisarvoon. Kristillinen ihmiskäsitys vaatii sitoutumaan kaikille ihmisille kuuluvaan yhtäläiseen ja luovuttamattomaan arvoon. Kirkon omassa lapsistrategian toimeenpano-ohjelmassa (Jokainen on tärkeä, 2022) nostetaan esille eri alueilla elävien lasten yhdenvertaiset mahdollisuudet saada tukea ja ohjausta omalle kasvulleen.

Arvioidessaan paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien toteutumista päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa (28:2023) Kansallisen koulutuksen arviointikeskus totesi katsomuskasvatuksen toteuttamisen lapsiryhmässä haastavaksi. Kehittämisuosituksen mukaisesti Karvi kannustaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä aiempaa vahvemmin katsomuskasvatuksen toteuttamiseen.

Toimipaikoissa katsomuskasvatusta ja sen kehittämistä tarkastellaan myös osana toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuussuunnittelun prosessia, jossa huomioidaan katsomusmyönteinen ilmapiiri ja jossa katsomukselliset ja uskonnolliset identiteetit tulevat myönteiseksi tunnustetuiksi ja tunnustetuiksi.

Keskeiset huomiot

Yhdenvertaisuuden edistäminen vaatii myönteistä mielenkiintoa, aktiivista roolia ja tekoja. Kirkkohallitus arvioi, että esitys ei tue hallituksen tahtotilaa edistää rasismien vastaisuutta ja yhdenvertaisuutta. Kirkkohallitus katsoo, että esitysluonnos toimipaikkakohtaisten yhdenvertaisuussuunnitelmien laatimisveloitteita koskevien säännösten kumoamisesta heikentää lapsen etua ja lapsen oikeuksien toteutumista.

Toimipaikkakohtaista yhdenvertaisuussuunnittelua ei Kirkkohallituksen mielestä tulisi nähdä ylimääräisenä hallinnollisena veloitteena, vaan konkreettisena työkaluna, joka auttaa henkilöstöä, lapsia ja heidän huoltajiaan kehittämään pitkäjänteisesti yhdenvertaisempaa toimintakulttuuria.

Toimipaikkakohtainen yhdenvertaisuussuunnitelma on perheitä lähempänä oleva taso, jossa vuorovaikutusta ja kohtaamista tarkastellaan yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Toimipaikkakohtaisen yhdenvertaisuussuunnittelun lisäksi tarvitaan henkilöstön ja johdon sitoutumista ja tahtoa kehittää identiteettiturvallisempaa varhaiskasvatusta, jossa kukaan ei jää ulkopuolelle, eivät myöskään he, joiden identiteetit kehittyvät uskonnollisesta ulottuvuudesta käsin.

Kirkkohallitus ymmärtää ja pitää hyvänä näkökulmaa, jossa suunnitelmien ja toimintojen päällekkäisyyttä tarkastellaan kriittisesti. Toimipaikkakohtainen yhdenvertaisuussuunnittelua tulisi pitää kuitenkin välttämättömänä toimenpiteenä edistää turvallista ja oikeudenmukaista kasvurauhaa lapsille. Velvoitteen kumoamisesta ei koituisi myöskään merkittäviä säästöjä.

Lopuksi

Kirkkohallitus arvioi, että toimipaikkakohtainen yhdenvertaisuussuunnittelu ohjaa vahvemmin henkilöstöä, lapsia ja heidän huoltajiaan kehittämään varhaiskasvatusta, jossa osapuolten osallisuus toteutuisi. Se osaltaan tukee Kansallisen lapsistrategian toimeenpano-ohjelmaa, jonka tavoitteena on edistää lasten perusoikeuksia myös yhdenvertaisuuden osalta. Toimipaikkakohtainen yhdenvertaisuussuunnittelu edistää myös lapsen oikeuksia katsomuksia ja uskontoja koskevaan tietoon Lapsen oikeuksien sopimuksen mukaisesti.

Kirkkohallitus ei tue hallituksen esitystä.

Tahvanainen Ilkka
Kirkkohallitus